

Ministerie van Financiën
T.a.v mevrouw A. Ouwehand
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Amersfoort, 20 december 2022

Betreft : Reactie consultatie Wijzigingsregeling eind- en toetstermen (PE) 2023
Contact : mw. drs. B.F. Hoogsteen
Email : b.hoogsteen@adfiz.nl

Geachte mevrouw Ouwehand,

Op de voorgestelde aanpassing van de Regeling eindtermen en toetstermen vanaf 1 april 2023, geven wij hierbij onze reactie.

In onze reactie gaan we hieronder achtereenvolgens in op:

1. Herhaald toetsen van eerder getoetste kennis, vaardigheden en competenties.
2. PE-ontwikkelingen die nog niet door Eerste Kamer zijn aangenomen.

Tenslotte wijzen we op een passage in de 'Toelichting' op het document, die om een inhoudelijke aanpassing vraagt.

1. Stop met herhaald toetsen van eerder getoetste kennis, vaardigheden en competenties.

Al vaak hebben wij erop gewezen dat PE-examens in de markt als weinig waardevol worden ervaren omdat het te vaak toetsing betreft van algemeen bekende kennis, terwijl de tijd en middelen die nodig zijn voor de periodieke examens wel worden onttrokken aan de ontwikkelingsbudgetten voor verdere professionalisering van het vak. In dat kader zijn de waarborgen die de Tweede Kamer heeft gevraagd om te zorgen dat er geen oude kennis wordt getoetst cruciaal. De minister heeft erop gewezen dat het CDFD aangeleverde actualiteiten selecteert op basis van de volgende criteria:

- op peildatum 1 januari niet ouder dan 12 maanden;
- alleen definitieve wetswijzigingen en/of besluiten.

Deze criteria moeten zorgen voor zinvolle examinering. Daarbij heeft de minister bij de invoering van het nieuwe vakbekwaamheidsstelsel toegezegd aan de Tweede Kamer dat in situaties waarin zich geen nieuwe actualiteiten hebben voorgedaan, en zinvolle examinering dus onmogelijk is, er geen PE-examens zouden worden aangeboden.

Helaas stellen we nu vast dat uit de geselecteerde eind- en toetstermen voor de PE-examens (Bijlage 12) blijkt dat de termijn voor een PE-ontwikkeling fors is opgerekt en dat er meerdere termen überhaupt zodanig behoren tot de basiskennis en -vaardigheden van het vak, dat wij schrikken van het oordeel van de Minister dat dit hertoetsbare actualiteiten zouden betreffen. In de bijlage geven we per module enkele voorbeelden van vakkennis, vaardigheden en competenties die herhaaldelijk zijn getoetst.

Door het feitelijk loslaten van het actualiteitscriterium is sprake van een continue hertoetsing van herhaaldelijk eerder getoetste vakkennis, vaardigheden en competenties. We stellen vast dat de mate waarin PE-examens intussen betrekking hebben op eerder behaalde vakbekwaamheid (kennis, vaardigheden en competenties) volkomen disproportioneel is en werkelijke professionalisering frustrereert. Het huidige systeem van PE-examens ondermijnt het leven lang ontwikkelen van de beroepsgroep van financieel adviseurs en lijkt eerder bij te dragen aan een leven lang stilstaan van adviseurs. We maken dan ook opnieuw bezwaar tegen PE-examens die gaan over oude zaken.

We bieden aan dat we in samenspraak met het Ministerie grondig per eind- en toetsterm bekijken in welke omvang er steeds sprake is (geweest) van toetsing van oude vakbekwaamheid. Een eerste aanzet geven we hiervoor in de bijlage bij deze reactie. Daarbij bezien we ook graag in gezamenlijkheid op welke punten een systeem voor PE verbeterd kan worden zodat het daadwerkelijk zal bijdragen aan de eigen vakbekwame actuele ontwikkeling van adviseurs en de professionalisering van de beroepsgroep als geheel.

2. PE-ontwikkelingen die nog niet door Eerste Kamer zijn aangenomen.

Uit de voorgestelde eind- en toetstermen voor de (PE)-examens blijkt dat bij de modules Vermogen en Pensioenverzekeringen ontwikkelingen worden voorgesteld, die gebaseerd zijn op regelgeving die op dit moment nog niet is aangenomen door de Eerste Kamer¹. Hoewel hiermee niet wordt voldaan aan een belangrijk criterium voor het vaststellen van PE-ontwikkelingen zoals opgenomen in het adviesdocument van het CDFD² onderkennen wij het belang van het tijdig eigen maken en toetsen van kennis over de Wtp. Daarbij past echter wel dat de vaststelling van de toetstermen voorwaardelijk is en alleen feitelijk toetsterm worden nadat de Wtp ook door de Eerste Kamer is aangenomen. Wilt u dit s.v.p. aan ons bevestigen? Daarnaast zijn de toetstermen over dit onderwerp bij aannname ons inziens summier, en ontbreken er diverse belangrijke onderwerpen zoals fiscaliteit en overgangsrecht m.b.t. tweede pijlerpensioen.

¹ Module Vermogen: toetsterm 1m.12, Module pensioenverzekeringen 2g.6, 2j.2 en 2j.5.

² Adviesdocument CDFD (pag. 3) Wft-PE-ontwikkelingen.

Tekst 'Toelichting' vraagt om inhoudelijk aanpassing.

In de Toelichting staat vermeld: *de wijzigingen in eindtermen en toetstermen module pensioenverzekeringen (bijlage 8) houden verband met het verdwijnen van pensioenverzekeringen met de veronderstelde inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen in het opleidingsjaar 2023 en met het afschaffen van de opbouw van een pensioenvoorziening in eigen beheer.*

Wij merken op dat beide beweringen ons inziens niet juist zijn: pensioenverzekeringen zullen niet verdwijnen met de Wet toekomst pensioenen. Ook is geen sprake van het afschaffen van pensioenopbouw in eigen beheer als PE-ontwikkeling. De mogelijkheid voor pensioenopbouw in eigen beheer is namelijk ruim vijf jaar geleden (per 1 juli 2017) al afgeschaft; en is dus daarmee geen PE-ontwikkeling meer. Eind- en toetstermen die gerelateerd zijn aan deze beweringen dienen dan ook geen deel meer uit te maken van de PE-examens voor de module pensioenverzekeringen.

Wij verzoeken u met onze bezwaren rekening te houden bij het definitief vast stellen van de Regeling.

Met vriendelijke groet,

Adfiz

drs. Enno H.M. Wiertsema
Algemeen directeur

CFD

R.J.E. Herdink
Voorzitter

OvFD

Mw. mr. J.C. Rosenbrand
Directeur

Bijlage:

Voorbeelden voorgestelde PE vanaf 1 april 2023 (exemplarisch en niet uitputtend per module) van herhaaldelijk eerder getoetste vakbekwaamheid.

Module Basis

- 2a1 Eenvoudige berekeningen maken
- 1 e6 Kenmerken en voorbeelden noemen van voorzieningen van particuliere en sociale verzekeringen.
- 1 f7 Verschillende soorten bemiddelaars beschrijven.
- 1 f39 Hoofdlijnen privacyrechten klant volgens de AVG omschrijven.
- 1 f40 Hoofdlijnen beschrijven soorten persoonsgegevens o.g.v. AVG en toegestane verwerkingsgrondslagen.

Module Schadeverzekeringen zakelijk

- 2b1 Gegevens verzamelen.
- 2b2 Preventiemaatregelen inventariseren.
- 1c7 Begrippen inventaris, goederen en molest omschrijven.
- 1c19 Claims-made-principe uitleggen.
- 2c1 Beoordelen risico's af te dekken door verzekeringsoplossing.
- 3b1 Risico-analyse opstellen
- 2 e10 Belang aantonen van een aansprakelijkheidsverzekering en rechtsbijstandverzekering.
- 3c1 Een advies opstellen.
- 3c3 Het advies presenteren.
- 3d1 Een verzekering beheren.
- 3d2 Een verzekering actueel houden.
- 3d4 De klant informeren over de gevolgen van wijzigingen.
- 1i19 Uitleggen wat onder salvage wordt verstaan.
- 3 e 1 De klant begeleiden bij het schadeproces.

Module Vermogen

- 2a1 Gestructureerd interviewen.
- 2a5 Documenten uitleggen.
- 4b2 Integer omgaan met klantgegevens.
- 1b10 Verschillen uitleggen tussen verzekerings- en bancaire oplossingen.
- 3a1 Gegevens voor klantprofiel inventariseren, controleren en vastleggen.
- 1 e 1 Inhoud Convenant van Leeuwen beschrijven en impact Wet medische keuringen op acceptatieproces verklaren.
- 1m2 Uitleggen hoe boxensysteem functioneert en welke bestanddelen in welke box worden belast.
- 2i.1 Klant ondersteunen bij invullen benodigde documenten.

Module Hypotheken

- 1b3 Rollen makelaar, taxateur, notaris aanbieder en Waarborgfonds omschrijven.
- 1b4 Positie, rol en taakgebied hypotheekadviseur uitleggen.

- 2a2 Mondeling communiceren.
- 2a3 Documenten uitleggen.
- 2a4 Schriftelijk communiceren.
- 4a2 Doorverwijzen naar de juiste persoon.
- 3a1 Gegevens voor het klantprofiel inventariseren.
- 2d2 Financiële consequenties berekenen.
- 1 e3 Verschillende hypothecaire leningsvormen en rentestructures vergelijken en uitleggen.
- 1 e 9 Restschuldrisico uitleggen.
- 1h1 Betaalbaarheid lasten van krediet vaststellen op basis van huidig inkomen, inkomen in geval van arbeidsongeschiktheid, werkloosheid, overlijden, langlevensrisico en scheiding.
- 1i4 Uitleggen beoordelen leencapaciteit.
- 3c1 Een passend advies opstellen.

Module Pensioenverzekering

- 4a3 Doorverwijzen naar de juiste persoon.
- 4a5 Morele aspecten en verantwoordelijkheid uitleggen.
- 2c2 Informatie controleren en vastleggen.
- 3a2 Het klantprofiel opstellen.
- 1c11 Uitleggen risico's verbonden aan partnerpensioen
- 1 e 2 Gevolgen toekomstplannen onderneming voor pensioenlasten aangeven.
- 1f1 Uitleggen risico's en principe van lifecycle beleggen en verschillen tussen lifecyclefondsen op gebied van kosten, rebalancing, samenstelling en risico's.
- 2 e 1 De risico's in kaart brengen.
- 3b2 Met werkgever communiceren over risico's die zich kunnen voordoen bij tweede pijler pensioen.
- 3c3 Behoeften van de DGA analyseren.
- 1g1 Gevolg van ziekte en arbeidsongeschiktheid voor pensioenopbouw uitleggen.
- 1g14 Kenmerken variabele pensioenuitkering benoemen.
- 1h4 Begrip waardeoverdracht omschrijven, aangeven welke pensioenvoorzieningen een financieel risico inhouden bij waardeoverdracht en in algemene zin aangeven wat de gevolgen zijn van (collectieve) waardeoverdracht.
- 1i4 Verschillen uitleggen tussen verschillende vormen van nabestaandenpensioen.
- 2g1 Offertes van verschillende pensioenuitvoerders met elkaar vergelijken.
- 3d3 De ontworpen pensioenvoorziening presenteren.
- 2j5 Een wijziging van de pensioenvoorziening begeleiden.
- 3f1 Individuele of collectieve waardeoverdracht begeleiden.

Conclusie: een PE-examen heeft inmiddels het karakter van een herexamen.